

Opmerkelijke rapporten

DE LEEUW J. J. & VAN EERDEN M. R. 1995. *Duik-eenden in het IJsselmeergebied. Herkomst, populatie-structuur, biometrie, rui, conditie en voedselkeuze*. Rijkswaterstaat Dir. IJsselmeergebied, Flevobericht nr. 373, Lelystad.

Door de Directie IJsselmeergebied van Rijkswaterstaat zijn jarenlang duik-eenden verzameld die in de netten van vissers in het IJsselmeer en het Markermeer verdrongen waren. Dat lot is jaarlijks vele duizenden water-vogels beschoren, zodat dit materiaal unieke kansen biedt voor onderzoek. In de loop der jaren zijn dan ook door diverse wetenschappers vele metingen en analyses aan dit materiaal uitgevoerd. Eerder was dit materiaal de basis voor publicaties over o.a. Futen (Piersma) en zaag-bekken (Platteeuw), nu zijn de mosseletende eenden aan bod.

Joep de Leeuw, die bij Directie IJsselmeergebied en de Rijksuniversiteit Groningen promotie-onderzoek doet aan duik-eenden in het IJsselmeergebied, heeft in zijn programma de tijd gevonden een schat aan analyse-resultaten, afkomstig van 6000 Kuifeenden, Tafeleenden, Toppereenden en Brilduikers, verdrongen in de jaren 1979-90, bijeen te harken tot een zeer lezenswaardig rapport.

De vissers noteerden de datum en de exacte locatie van hun vangst, waaraan m.b.v. kaarten de diepte kon worden toegevoegd. Behalve over de vogels, leert het materiaal de geïnteresseerde lezer ook het één en ander over de vissers. Het is bijvoorbeeld aardig te zien hoe de actieradius vanuit de verschillende vissersplaatsen de meren in territoria verdeelt. Helaas is een kortstondige verlaging van het gemiddelde gewicht van de eenden in de week voor kerst niet meer goed zichtbaar in de grafieken; de gebruikte tijdsintervallen zijn daarvoor iets te lang.

De opgegeven locaties leveren gegevens op over de relatieve verspreiding van de eenden; Toppereenden en Brilduikers werden vooral gevangen in het IJsselmeer, Kuifeenden meer in het Markermeer. Opvallend is de concentratie van vooral Kuifeenden, maar ook Tafel- en Toppereenden in het oostelijke Markermeer gedurende de ruitijd. Uit maagonderzoek blijkt dat in die periode vooral ostracoden (mosselkreeftjes), erwtemosseltjes (*Pisidium*) en slakjes (Jenkin's Brakwaterhorentje *Potamopyrgus antipodarum* gegeten worden. Driehoeksmosselen zijn in de periode dat de rui plaats vindt op de één of andere manier kennelijk niet eetbaar, maar vormen in de winter het hoofdvoedsel. Anders dan Toppereenden vullen Kuif- en Tafeleenden dit dieët ook dan aan met ander voedsel, bij Tafeleenden is bovendien sprake van verschillende specialismen. Een deel van de Tafeleenden voedt zich met muggenlarven. Het gewicht van de maagspiers bij deze vogels bedraagt slechts de helft van dat van de mosseletende Tafeleenden. Een overstap van muggenlarven naar mosselen is wel mogelijk, maar het kost twee weken voordat de maagspiers sterk genoeg zijn om genoeg mosselen te kunnen kraken om aan de dagelijkse voedselbehoefte te kunnen voldoen.

Een paar voorbeelden van de wetenswaardigheden die zijn te vinden in deze compilatie zijn snippets die van tafel vielen bij de samenstelling van het proefschrift *Demanding Divers* dat de Leeuw kort geleden heeft ver-

dedigd. Samen met het proefschrift, dat eveneens zeer lezenswaardig is, levert het rapport een schat aan informatie over duik-eenden in het IJsselmeergebied, zowel voor geïnteresseerde wetenschappers en amateurs als voor beheerders van wetlands. – Ruurd Noordhuis

Verder ontvangen

ROGGEMAN W., HUISSEUNE D., VANGELUWE D., VANDENBULCK P. & VANDOUSSELARE P. 1995. Belgian Ringing Scheme Databank. Gaviidae to Anatidae. Studiedocument Kon. Belgisch Inst. Natuurwetensch. Brussel.

PLATTEEUW M. 1996. Broedende water- en moerasvogels rondom IJmeer en zuidelijk Markermeer: beschrijving van de situatie in de jaren 1987-1994. RIZA Nota 96.046, Lelystad.

OVERDIJK O. s.a. Lepelaars in 1996 op Schiermonnikoog. Ver. Natuurmonumenten.

PROVINCIE NOORD-HOLLAND, DIENST RUIMTE EN GROEN 1996. Flora en fauna van Texel. Huidige situatie en de ontwikkelingen sinds 1985 in de polders en op het oude land. Prov. Noord-Holland, Haarlem.

VEEN J., VAN DEN BERGH L. M. J. & SPAANS A. L. 1996. Evaluatie van het beheer van de zilverbreeuwpopulatie op Schiermonnikoog in 1986-1995. Inst. Bos- en Natuuronderzoek, rapport 227, Wageningen.

VEENSTRA B. 1996. Broedvogelinventarisatie van de door PWN beheerde gebieden in Zuid-Kennemerland 1996. NV PWN Waterleidingbedrijf Noord-Holland, Bloemendaal.

POOT M., MALTHA RASMUSSEN L., VAN ROOMEN M. RÖSNER H.-U. & SÜDBECK P. 1996. Migratory waterbirds in the Wadden Sea 1993/94. Wadden Sea Ecosystem No. 5. Common Wadden Sea Secretariat / Trilateral Monitoring and Assessment Group, Joint Monitoring Group of Migratory Birds in the Wadden Sea.

